

نفت در ژئواستراتژی جنگی

www.ketab.ir

سیده معصومه حسینی

سرشناسه	:	حسینی، سیده معصومه، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	:	نفت در ژئواستراتژی جنگی / سیده معصومه حسینی.
مشخصات نشر	:	تهران: پارپیرا، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۲۰۶ ص: جدول.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۸۶۱۵-۱۱-۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	سیاست جغرافیایی -- ایران
موضوع	:	Geopolitics -- Iran
موضوع	:	Military geography -- Iran
موضوع	:	جغرافیای نظامی -- ایران
موضوع	:	سیاست جغرافیایی -- عراق
موضوع	:	Geopolitics -- Iraq
موضوع	:	جغرافیای نظامی -- عراق
موضوع	:	Military geography -- Iraq
موضوع	:	جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- عملیات دریایی
موضوع	:	Iran-Iraq War, ۱۹۸۰-۱۹۸۸ -- Naval Operations
موضوع	:	نفت -- عراق -- صنعت و تجارت -- جنبه های سیاسی
موضوع	:	Petroleum industry and trade -- Political aspects -- Iraq
موضوع	:	نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- جنبه های سیاسی
موضوع	:	Petroleum industry and trade -- Political aspects -- Iran
رده بندی کنگره	:	JC۳۱۹/ج ۱۳۹۱
رده بندی دیویی	:	۳۲۰.۹۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۷۹۶۷

شناسنامه کتاب

نام کتاب: در ژئواستراتژی جنگی

مؤلف: سیده معصومه حسینی

ناشر: انتشارات پارپیرا

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و سال چاپ: اول/ ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۱۵-۱۱-۸

صفحه آرا: زهره خوشحال نخجیری

طراح جلد: کیخسرو حسن پور

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: طرح و نقش

قیمت: ۱۶۵۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر و مولف محفوظ است.

خیابان سپاه - خیابان حقوقی - خیابان مقدم - پ ۴ - ط ۲ - تلفن: ۷۷۶۰۲۶۱۳

سایت اینترنتی: www.parpirar.org

۱۱.....	مقدمه
۱۳.....	فصل اول اهمیت آشنایی با نقش نفت در ژئواستراتژی جنگی
۱۸.....	مفاهیم استراتژی
۱۸.....	تعریف و ماهیت استراتژی
۲۱.....	استراتژی در گذر زمان
۲۳.....	استراتژی و ابزارهای نظامی
۲۷.....	گونه‌شناسی و طبقه‌بندی استراتژی
۲۹.....	استراتژی ملی
۳۰.....	ساختار استراتژی ملی و عناصر تعیین‌کننده آن
۳۰.....	رویکردها، رهیافت‌ها و ابعاد استراتژی
۳۲.....	استراتژی بزرگ
۳۳.....	چارچوب استراتژی بزرگ
۳۵.....	استراتژی ژئوپولیتیک
۳۶.....	ژئواستراتژی
۳۹.....	هدف ژئواستراتژی
۴۰.....	ژئوپولیتیک
۴۲.....	تعاریف ژئوپولیتیک
۴۴.....	ژئوپولیتیک در گذر زمان
۴۶.....	بحران و بحران ژئوپولیتیک

۵۰.....	جنگ
۵۱.....	هدف جنگ
۵۱.....	عوامل جغرافیایی و گونه‌شناسی جنگ‌ها
۵۲.....	جنگ‌های محدود و نامحدود
۶۳.....	فصل دوم معرفی ایران و عراق
۶۵.....	جغلیاء طبیعی ایران
۶۵.....	موقعیت
۶۷.....	توپوگرافی
۶۹.....	اقلیم ایران
۶۹.....	عوامل محلی (درونی)
۶۹.....	عوامل بیرونی (گردش عمومی هوا)
۷۰.....	آب و هوای بیابانی و نیمه بیابانی
۷۰.....	آب و هوای کوهستانی
۷۰.....	آب و هوای خزری
۷۰.....	جغرافیای انسانی ایران با تأکید بر دوران جنگ هشت ساله
۷۰.....	وجه تسمیه نام ایران
۷۱.....	تحولات جمعیت ایران در دوران جنگ
۷۳.....	وسعت و تراکم زیستی
۷۴.....	ترکیب قومی - مذهبی جمعیت ایران
۷۵.....	اقتصاد ایران در دوران جنگ هشت ساله با عراق
۸۰.....	اوضاع سیاسی - اجتماعی و نظامی ایران در زمان شروع جنگ هشت ساله

- عراق..... ۸۳
- جغرافیای طبیعی عراق..... ۸۳
- موقعیت عراق..... ۸۳
- وسعت و توپوگرافی عراق..... ۸۴
- آب و هوای عراق..... ۸۶
- جغرافیای انسانی عراق با تأکید بر دوران جنگ هشت ساله..... ۸۶
- جمعیت عراق..... ۸۷
- ترکیب قومی - مذهبی و زبانی عراق..... ۸۷
- اقتصاد عراق در دوران جنگ هشت ساله..... ۸۸
- وضعیت نظامی عراق قبل از تهاجم به ایران..... ۹۱
- خلیج فارس..... ۹۲
- موقعیت جغرافیایی خلیج فارس..... ۹۲
- سواحل خلیج فارس..... ۹۳
- ابعاد هندسی خلیج فارس..... ۹۶
- جغرافیای طبیعی خلیج فارس..... ۹۶
- اهمیت ژئوپولیتیک خلیج فارس..... ۹۸
- خلیج فارس: هارتلند انرژی جهان مدرن..... ۱۰۰
- قلب جهان اسلام..... ۱۰۱
- جایگاه خلیج فارس در نظریه‌های ژئوپولیتیک..... ۱۰۲
- اهمیت موقعیت ارتباطی خلیج فارس..... ۱۰۴

فصل سوم جنگ هشت ساله ایران - عراق ۱۰۷

بهبانها، اهداف و دلایل هجوم عراق به ایران ۱۱۲

دلایل مربوط به محیط ملی عراق ۱۱۳

دلایل مربوط به محیط ملی ایران ۱۱۴

دلایل مربوط به محیط بین الملل ۱۱۴

جنگ هشت ساله ۱۱۵

استراتژی‌های ایران در جنگ نفت کش‌ها ۱۲۲

استراتژی‌های ایران در جنگ نفت کش‌ها ۱۲۸

فصل چهارم جنگ هشت ساله ایران - عراق و نظام بین الملل ۱۳۷

بشپییانی آمریکا از عراق در جنگ نفت کش‌ها ۱۴۱

سیاست شوروی در قبال جنگ هشت ساله ایران - عراق ۱۴۹

مداخله: راهبرد نهایی غرب در قبال جنگ نفت کش‌ها ۱۵۱

ابعاد بین المللی جنگ نفت کش‌ها ۱۵۳

نقش نفت در تغییر مقیاس جنگ هشت ساله ایران - عراق ۱۶۰

نقش جنگ نفت کش‌ها در خاتمه جنگ هشت ساله ایران - عراق ۱۶۱

جنگ نفت کش‌ها و تغییر مقیاس جنگ هشت ساله ایران - عراق ۱۶۴

نقش نفت در شروع، استمرار و خاتمه جنگ هشت ساله ایران - عراق ۱۷۵

فهرست منابع ۱۹۱

موقعیت ایران، باعث جلب توجه جهانیان در طول تاریخ به آن شده است. بنابراین فشارهای مداوم، هجوم‌ها و تجاوزهای مستمر از هر چهار جهت اصلی به آن وارد شده و مورد تجاوز واقع شده است. آخرین تجاوز به سرزمین ایران حمله عراق در سال ۱۳۵۹ بود که منجر به بروز جنگی هشت ساله میان دو کشور شد. جنگ نفت‌کش‌ها در خلیج فارس، یکی از ابعاد مهم در این جنگ بوده است. این جنگ پدیده‌ای است که در خلیج فارس و با پیش‌دستی عراق آغاز شد و هدف اولیه آن، تهدید کشتی‌هایی بود که نفت ایران را منتقل یا امکانات مورد نیاز ایران را از خارج وارد می‌کردند. شدت گرفتن اقدامات عراق در این مورد سرانجام باعث شد که ایران نیز اقدام به مقابله به مثل نماید و در بهانه جنگ نفت‌کش‌ها منجر به رویارویی مستقیم آمریکا با ایران شد. این اثر با هدف شناخت نقش نفت در سیاست و استراتژی جنگی در جنگ نفت‌کش‌ها با روش توصیفی-تحلیلی صورت گرفته است. بر اساس یافته‌های از نیاز قدرت‌های مختلف به نفت منطقه خلیج فارس باعث ورود آنها به درگیری بین ایران و عراق شد و سیاست جنگ را گسترش داد. همچنین جنگ نفت‌کش‌ها شرایطی ایجاد کرد که دو کشور عراق و ایران به این قناعت برسند که جنگ را خاتمه بدهند.

در پایان نگارنده از زحمات اساتید گرانقدر دانشگاه خوارزم، آقایان دکتر حسین ربیعی، دکتر محمدحسن نامی، دکتر افشین متقی و دکتر شهاب قهرمانی که در نگارش این اثر راهنمایم بودند سپاسگزاری نموده و امیدوار است این اثر بتواند گامی مؤثر در مطالعات دفاعی و دفاع مقدس باشد.

سیده معصومه حسینی